

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ
Národní orgán pro koordinaci

PRACOVNÍ TÝM RHSD ČR PRO MÍSTNÍ ROZVOJ A FONDY EU

Zápis č. 66

MMR, velká zasedací místnost

23. září 2024, 10:00 – 12:30 hodin

Zápis vyhotovily Veronika Schlaien, Radka Štorková

Schválil Stanislav Schneider

OBSAH JEDNÁNÍ:

- 1. Zahájení a úvod**
- 2. Stav implementace programů v rámci období 2014-2020**
- 3. Stručné shrnutí evaluací: výsledky fondů EU v PO 2014-2020**
- 4. Informace o současném programovém období 2021-2027**
- 5. Příprava programového období 2028+**
- 6. Různé**
 - a) Implementace nového stavebního zákona – aktuální informace
- 7. Shrnutí a závěry**

K jednotlivým projednaným bodům:

1. Zahájení a úvod

Stanislav Schneider přivítal přítomné na zasedání. Sdělil, že plenární zasedání RHSD se bude konat 15. října 2024. Informoval o obsahu jednání. Program jednání byl schválen beze změn. **Josef Středula** se dotázal na sociální a dostupné bydlení.

2. Stav implementace programů v rámci období 2014-2020

Kateřina Nohelová informovala, že ČR se podařilo jako prvnímu státu v EU úspěšně dočerpát celou alokaci pro programové období 2014-2020. ČR je v rámci EU v programovém období 2014-2020 dlouhodobě na první pozici. Dále byly uvedeny příklady několika věcných ukazatelů, jak fondy EU pomáhají rozvíjet ČR v různých oblastech. Došlo například k modernizaci železnic, více než 217 600 pracovníků ve vzdělávání může uplatnit v praxi nové poznatky a dovednosti nebo pouze 1,4 % osob dnes žije v oblastech se znečištěným ovzduším. **Josef Středula** upozornil na to, že úspěchy ČR v oblasti fondů EU by měly být veřejnosti lépe a více prezentovány. Bylo by dobré doplnit informace na web MMR.

3. Stručné shrnutí evaluací: výsledky fondů EU v PO 2014-2020

Stanislav Schneider úvodem informoval o přestrukturování NOKu a přivítal Kláru Kracíkovou po návratu z rodičovské dovolené. **Klára Kracíková** vysvětlila, že její odbor se zabývá strategickým rámcem fondů EU (evaluace, přímo řízené programy, základní podmínky aj) a odbor Kateřiny Neveselé se věnuje řízení a koordinaci fondů EU (současné PO, do budoucna legislativa a implementace).

Jana Drlíková informovala, že všechny evaluace jsou dostupné na webu, a to včetně tematické evaluace Dohody o partnerství 2014-2020 (DoP) nebo Regionální výsledkové evaluace: <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/narodni-organ-pro-koordinaci/evaluace>. Evaluace DoP byla zhotovena externím dodavatelem pomocí exaktních statistických metod. V rámci zasazení do kontextu je třeba uvést, že Fondy EU představují v PO 2014-2020 pouze 2,5 - 3,5 % prostředků státního rozpočtu pro období 2014-20 a zároveň představují přibližně 40 % kapitálových/investičních výdajů státního rozpočtu pro období 2014-20. Fondy EU neměly žádný dopad na makroukazatele a to z důvodu rozdrobenosti témat. Evaluace doporučila soustředit se na několik ucelených cílů a směřovat do nich promyšleně většinu prostředků fondů EU. Dále byly popsány úspěchy, neúspěchy a doporučení u následujících tematických cílů: Do Infrastruktury (TC7) bylo v programovém období 2014-2020 investováno nejvíce prostředků z fondů EU. Jedná se o nejúspěšnější intervence (z hlediska naplnění OčV DoP). Klíčový zdroj pro TEN-T síť. Doporučení do budoucna projekty s vyšší přidanou hodnotou, např. tvorbu vysokorychlostních tratí.

V případě Podpory podnikání (TC 1, 2, 3, 4 a 11) měly ESIF stabilizační účinek na stávající firmy, ale nepomohly vytvořit žádné nové inovační společnosti. **Josef Středula** se dotázal, zda byly podporovány firmy české či zahraniční a vyjádřil obavu z možného úniku finanční podpory ESIF mimo ČR skrze zahraniční firmy. Je třeba se případně vyvarovat těchto chyb v budoucím PO 2028+. ESIF mají být přidanou hodnotou národních zdrojů. ČR však šetří na svých vlastních zdrojích. Národní zdroje byly nahrazeny zdroji evropskými. **Klára Kracíková** uvedla, že daty o vlastnické struktuře firem disponuje MPO. V polské evaluační studii byl prokázán pozitivní efekt inovací velkých firem v jednom členském státě i na ostatní státy, kde mají tyto velké podpořené firmy pobočky. Dále uvedla, že jedna z priorit budoucího PO 2028+ bude koncentrace. **Jan Šebesta** sdělil, že by firmy na české a zahraniční při rozhodování o poskytnutí dotace nedělil.

Jana Drlíková pokračovala popisem Ochrany přírody a nízkouhlíkového hospodářství (TC4, 5 a 6), kde ESIF významně přispěly ke snížení environmentálních rizik (sanace půdy), naopak pouze minimálně přispěly k vyvážení energetického mixu ČR ve prospěch obnovitelných zdrojů a nedokázaly zajistit změny v biodiverzitě (vymírání druhů). **Josef Středula** se dotázal na fondy EU kontra Modernizační fond. **Jana Drlíková** odpověděla, že efekt Modernizačního fondu bude vidět spíše až v nadcházejícím PO. Bude těžké

odlišit, co bylo podporováno konkrétně z čeho. **Josef Středula** odvětil, že otázkou pro příští PO je, zda použít pro tuto oblast ESIF anebo něco jiného. Na toto bude chybět evaluace.

Jana Drlíková pokračovala navázala bodem Věda, výzkum a vývoj a vzdělávání (TC1 a TC10). Zde fondy pomohly transferu technologií, ale neměly dopad na zvýšení publikační činnosti či počtu patentů. Dále v rámci bodu Sociální začleňování a podpora zaměstnanosti (TC 8 a 9) fondy EU pomohly zvýšit zaměstnatelnost obtížně umístitelných osob pouze částečně, hlavní zásluha patřila ekonomickému růstu. Zlepšila se dostupnost kvalitních zařízení péče o předškolní děti. Zlepšila se koordinace aktivit na sociální začleňování ve vyloučených lokalitách aj. Doporučeno bylo podpořit spolupráci mezi aktéry či resorty nebo piloty nákladných aktivit (deinstitutionalizace sociálních služeb). **Josef Středula** se dotázal, proč se nezvýšila zaměstnanost primárně díky ESIF pomoci. Podpořené projekty měly nízkou provazbu na zaměstnanost. Zmíněny byly postižené regiony, které nejsou podporovány (Jesenicko, Hodonínsko atd.) na rozdíl od např. strukturálně postižených regionů. **Klára Kracíková** uvedla, že stále se hodnotí PO 2014-2020. Větší úspěchy se mohou ukázat až v následujícím PO (vliv JTF atd). **Josef Středula** uvedl, že v příštím PO by se měla pozornost zaměřit na tuto regionální problematiku. **Stanislav Schneider** v této souvislosti přislíbil přizvat na příští jednání PT RHSD zástupce z odboru regionální politiky, kteří by představili svou práci na nižší regionální úrovni (např. IROP). **Josef Středula** doplnil, že by bylo zajímavé se podívat na kraje po povodních a na problematiku vystěhovávání z hranic krajů. Nakonec v této části pohovořila **Jana Drlíková** o bodu Veřejná správa, přístup k ICT (TC2 a 11).

Dále byla představena Regionální výsledková evaluace. Dařilo se podporovat především rozvojové a stabilizované regiony (Středočeský, Jihomoravský a Moravskoslezský kraj), méně prostředků naopak směřovalo do periferních regionů (Karlovarský, Plzeňský kraj). Regiony mají odlišné potřeby a možnosti, a to je potřeba v kontextu fondů EU reflektovat a dále rozvíjet (např. problematika Ústeckého kraje). Stále existují regiony, které nedokázaly využít potenciál fondů EU. Jedná se především o strukturálně postižené regiony, které jsou často zadlužené anebo postrádají kvalitní leadership (odliv vzdělaných obyvatel z daných regionů). Zde se doporučuje podpořit absorpční kapacitu např. prostřednictvím CRR atd. a pomoci samotné projekty i vytvářet. Absorpční kapacitu vybraných regionů lze zvyšovat i pomocí rozvoje governance a strategického plánování. **Josef Středula** se dotázal, jak se tato doporučení promítla do současného PO. **Klára Kracíková** odvětila, že tato doporučení a nabyté zkušenosti budou promítnuty do nově chystaného PO 2028+. **Josef Středula** se zajímal, jak zařídit, aby se doporučení včlenily ihned do stávajícího PO. **Jana Drlíková** odvětila, že evaluace mají vždy zpoždění v přinášení výsledků. Ve světě se praktikuje kvalitní monitoring, který MMR dělá také (např. jak je čerpání distribuováno v regionech). **Klára Kracíková** uvedla, že díky vzniku odboru strategického rámce fondů EU se budou moci hodnotit potřebné věci rychleji a zacílení bude efektivnější. Odbor bude sloužit ještě více do hloubky jako tzv. "knowledge broker". **Josef Středula** opáčil, že až dosud nevidí mezi obdobími žádnou změnu či poučení se z chyb. Regiony jsou stále ve špatném stavu. **Jana Drlíková** uvedla, že v moravskoslezské kraji proběhla úspěšná restrukturalizace. Tento kraj má šikovný stabilní leadership, který své nápady financuje skrze EU fondy, ale i jiné nástroje. Toto není vždy přenositelné, aby uspěly i jiné kraje. **Stanislav Schneider** uvedl svou vizi a to, že lidé, kteří mají nápady a chtějí pomoci určitému kraji, nemusí v daném kraji nutně být. Úspěšné kraje mohou připravovat projekty pro ty neúspěšné. Zapojení privátních firem. **Klára Kracíková** a **Josef Středula** pohovořili o Karlovarském kraji, který je problematickým např. i z hlediska politické stability.

Jana Drlíková informovala, že regiony pozitivně vnímají přínos integrovaných nástrojů. MAS umožnily podporovat malé žadatele na venkově. Ke každému kraji existuje zpráva, letáky. Vše je na webu. Na dotaz **Josefa Středuly** uvedla, že nejhorším zjištěním je skutečnost, že se z ESIF fondů nepodařilo dostatečně podpořit regiony.

4. Informace o současném programovém období 2021-2027

Kateřina Nohelová uvedla, že ke konci srpna 2024 byly zaregistrovány žádosti o podporu ve výši 468,7 mld. Kč, což činí 87,6 % celkové alokace. Z toho je patrné, že o prostředky z EU fondů je velký zájem. Daří se vydávat i právní akty, a to ve výši 40,2 % z celkové alokace. Příjemcům bylo zatím proplaceno

62 mld. Kč, EK obdržela žádosti o průběžnou platbu v hodnotě 27,8 mld. Kč. V současném programovém období probíhá čerpání prostředků rychleji než v období předchozím, vyhlídky do budoucna jsou tedy dobré. V rámci srovnání s ostatními zeměmi EU je ČR v čerpání aktuálně na 4. pozici. Co se týče základních podmínek, MMR-NOK provádí dvakrát ročně monitoring jejich plnění. Podle EK je nyní splněno všech dvacet základních podmínek. Nyní se bude otevírat diskuze ve věci plnění základní podmínky 3.1 (Doprava), kde došlo ke schválení nových dopravních strategií, které musí posoudit EK. Menší problém je evidován u podmínky 4.4 (Sociální začleňování), jejímž gestorem je MPSV. EK si vyžádala informace o plnění Akčního plánu deinstitucionalizace sociálních služeb s důrazem na nutnost legislativního ukotvení definice komunitních služeb. V této souvislosti varovala MPSV před rizikem pozastavení čerpání finančních prostředků z fondů EU pro oblast sociálního začleňování. Dle informací od MPSV je tato definice součástí pozměňovacího návrhu k novele zákona o sociálních službách, která by měla vstoupit v platnost od ledna 2025. **Josef Středula** připomněl, že se jedná o druhý velký problém MPSV. Již dříve mělo potíže kvůli NPO a může se tedy jednat o systémový problém, kterým by se měla zabývat i Rada pro fondy EU. **Klára Kracíková** odpověděla, že MMR je v této záležitosti v kontaktu jak s MPSV, tak i s EK. Úprava zákona je připravena a byla konzultována i s EK, zdá se tedy, že je vše na dobré cestě. **Josef Středula** dále požádal, aby MMR-NOK využilo výstupy ze svých interních evaluací současného programového období při přípravě programového období 2028+.

5. Příprava programového období 2028+

Stanislav Schneider pohovořil o hlavních směrech, kterými se ubírají diskuse o budoucím směřování politiky soudržnosti. Některé instituce EU (např. DG Budget v EK) a ČS (zvláště ty severské) zachování současné podoby politiky soudržnosti příliš nepodporují. Zastání má ale např. v Evropském výboru regionů. Během CZ V4 PRES podepsalo 11 ČS deklaraci, která prosazuje zachování, posílení a zjednodušení politiky soudržnosti. V nedávné době bylo přijato několik zpráv, které jsou pro další směřování politiky důležité – 9. kohezní zpráva, zpráva Enrica Letty a aktuálně také zpráva Maria Draghiho. Do budoucna lze očekávat mnohem větší zaměření na výkon politiky soudržnosti a centralizaci z hlediska VFR. Hovoří se také o vytvoření jednoho evropského fondu pro konkurenceschopnost. Je možné, že všechny zdroje financování z EU budou koncentrovány do jednoho fondu. Konkrétní návrh by EU měla představit v polovině příštího roku. Rozhodující budou alokační metody pro jednotlivé fondy. Předsedkyně EK také mluvila o novém rozpočtovém systému, který by měl být zaměřen na jednotlivé politiky. Neexistoval by tedy systém operačních programů, ale zřejmě základní strategický rámec s pilíři, vymezujícími oblasti investic. Rovněž je nutné věnovat pozornost podpoře budování kapacit na regionální a místní úrovni, aby byly připravené projekty.

Klára Kracíková informovala o zapojení partnerů do přípravy nového programového období. Fungují dvě pracovní skupiny – pracovní skupina pro politiku soudržnosti po roce 2027 a dále meziregionální poradní skupina, určená pro setkávání s územními partnery. MMR-NOK si rovněž vyměňuje zkušenosti s experty z ostatních ČS. Pracuje se s několika strategickými dokumenty, např. Východisky pro pozici ČR ke směřování politiky soudržnosti po roce 2027 nebo Hospodářskou strategií ČR. MMR-NOK má v plánu připravit podklad s názvem „Strategický rámec kohezní politiky po roce 2027“, který bude předložen vládě do konce června 2025. Na základě usnesení vlády také nově vzniká tzv. expertní poradní orgán, jehož úkolem bude navrhnout strategické zaměření budoucí politiky soudržnosti. MMR-NOK pro snazší řízení rozdělil platformu na čtyři hlavní skupiny – makroekonomie, strategie a fiskální kontext, vzdělávání a inovace, udržitelnost a demografie. Prioritou je např. zachování politiky soudržnosti pro všechny regiony, zachování sdíleného řízení, zajištění dostatečného financování, větší využití finančních nástrojů nebo navázání politiky soudržnosti na reformy. MMR-NOK považuje za nutné nastavit budoucí priority ČR již v tuto chvíli, nelze čekat, až EK v příštím roce představí svůj návrh rozpočtu. **Stanislav Schneider** uvedl, že důležitost stanovených priorit by neměla být závislá na tom, jakou alokaci nakonec bude mít ČR k dispozici. Velmi také záleží na nastavení spolufinancování.

Josef Středula doplnil, že velkou roli jistě bude hrát i výsledek amerických prezidentských voleb a dále i to, kdo bude komisařem pro tuto oblast. S ohledem na konání národních parlamentních voleb v roce 2025 je také potřeba do diskuzí aktivně zapojit opozici, protože nová vláda může mít zcela jiné priority.

Lze kontaktovat i zástupce ČR v Evropském hospodářském a sociálním výboru a EP. Zásadní význam má i otázka lidských zdrojů, respektive platová politika a také sociální soudržnost. Důležité je i zapojení sociálních partnerů.

Stanislav Schneider vysvětlil, že případná absence struktury operačních programů ještě neznamená, že resorty přijdou o finanční prostředky. Určitá část alokace bude vždy vyhrazena na úhradu provozních nákladů. **Klára Kracíková** ujistila, že MMR-NOK si citlivost otázky lidských zdrojů uvědomuje a věnuje jí pozornost. České zástupce v EU institucích MMR-NOK zkontaktuje, vládní opozice bude do diskuzí také zapojena. Co se týče priorit, uvedená témata jsou spíše obecná a zastřešující. O konkrétních prioritách se povede diskuse s partnery a experty, zohledněna bude i územní dimenze.

Jan Proksch a **Jan Šebesta** upozornili, že případné svázání reforem a politiky soudržnosti by celý systém mohlo spíše zkomplikovat. Některé reformy se provádí pouze účelově, abychom nepřišli o finanční prostředky. Hospodářská strategie se bude do budoucna měnit a bylo by tedy vhodnější se místo toho věnovat plnění cílů Dohody o partnerství. **Stanislav Schneider** a **Klára Kracíková** v reakci na to uvedli, že reformy nejsou samy o sobě prioritou, ale budou integrální součástí politiky soudržnosti. Odpovědnost musí ležet i na regionální úrovni. Zásadní je nevytvářet kvůli reformám další nástroje a instrumenty. **Josef Středula** v této souvislosti navrhl větší strategické propojení ohrožených regionů s těmi sousedními, více vyspělými. Podle **Kláry Kracíkové** již MMR-NOK s touto možností ve svých analýzách pracuje.

6. Různé

a) Implementace nového stavebního zákona – aktuální informace

Leona Gergelová Šteigrová informovala, že změny vyplývající z nové legislativy budou postupné a jejich přidaná hodnota se projeví až v budoucnu. Nejprve se mění kompetence institucí, následně lhůty a dokumentace k povolování staveb a dále budou zjednodušeny i požadavky na výstavbu. Podle původních vyhlášek bude možné stavět až do poloviny roku 2027. Z hlediska metodické činnosti se MMR nyní soustředí na komunikaci se stavebními úřady (SÚ) a zodpovídá jejich dotazy. SÚ také obdržely speciální metodiku v souvislosti s nedávnými povodněmi. Probíhají i diskuze o případných úpravách zákona – připraven byl např. pozměňovací návrh ke studnám a domácím ČOV a došlo také ke snížení kvalifikačních požadavků na pracovníky SÚ. Co se týče digitalizace stavebního řízení, počátkem července byly spuštěny tři hlavní systémy: Portál stavební správy, Informační systém stavebního řízení a Národní geoportál územního plánování. Všechny systémy jsou zaslavněné. Ve spolupráci s dodavatelem se intenzivně pracuje na odstranění nedostatků a zavedení nových funkcionalit. Probíhají školení pro pracovníky SÚ. MMR oceňuje jejich zpětnou vazbu a snaží se reagovat na jejich požadavky, kterými se bude zabývat zvláštní pracovní skupina. Zároveň probíhají i jednání s různými stakeholdery – např. ČKA, ČKAIT, Sdružením tajemníků obcí a měst, SMO ČR nebo Svazem průmyslu a dopravy. Za úspěch MMR považuje zajištění technického vybavení SÚ, které bylo zakoupeno za zvýhodněné ceny. Probíhají práce na dalších komponentách systémů a zakázkách, např. na automatizaci jednotlivých procesů nebo na propojení systémů s dalšími agendami. Do budoucna je nutno podporovat dostatečnou kapacitu SÚ a upravit klíčové nedostatky v elektronických systémech.

Jan Šebesta se dotázal, zda legislativní opatření v podobě tzv. bypassu bude řešit i již ukončená stavební řízení, aby se nestalo, že rozhodnutí budou v přezkumné době napadnutelná pro nesplnění požadavků. Dále ho zajímalo, kolik SÚ není zatím zapojeno do systémů a kolik dotčených orgánů v něm stále nemá přiřazené role. Zmínil i problém se ztrácením a nečitelností příloh k dokumentaci. **Leona Gergelová Šteigrová** k prvnímu dotazu vysvětlila, že v tomto případě nelze uplatnit retroaktivitu. Postup SÚ by neměl mít dopad na zákonnost rozhodnutí. Počet nezapojených fungujících SÚ je v tuto chvíli minimální. Co se týče ztrácení příloh, dodavatel tyto případy operativně řeší.

Josef Středula vyjádřil nespokojenost s celým průběhem spuštění digitalizace stavebního řízení, které se podle něj vůbec nepovedlo a způsobilo nevratné škody. Měla by z toho být vyvozena politická odpovědnost. MMR mělo přiznat problémy a spuštění posunout. Uvítal by zachování možnosti podávat žádosti i v klasické písemné podobě, výlučně digitální podání by mělo fungovat až po napravení nedostatků elektronických systémů. **Jan Šebesta** doplnil, že digitální podání je v každém případě nutné

zachovat, především u velkých infrastrukturních projektů. Stavebník by mohl mít možnost volby, ale SÚ by si neměl určovat preferovanou formu podání žádostí. **Leona Gergelová Šteigrová** připomněla, že termín spuštění systémů byl pevně svázán s plněním milníku NPO. Celý proces vysoutěžení systémů byl také velmi komplikován různými vnějšími zásahy. MMR ve spolupráci s dodavateli intenzivně pracuje na odstranění nedostatků, aktuálně se řeší HZS.

7. Shrnutí a závěr

Stanislav Schneider poděkoval všem za aktivní diskusi. Na příští jednání bude přizván zástupce odboru bydlení a zástupce odboru regionální politiky. Nadále budeme sledovat plnění základních podmínek 4.2. (MPSV) a případně bude zařazeno jako bod programu na Radu ESIF. **Josef Štředula** požádal, aby do podkladu o přípravě PO 2028+ MMR doplnilo informaci, jak konkrétně budou do přípravy zapojeni sociální partneři.

- PT RHSD vzal na vědomí informace o stavu implementace programů v rámci období 2014-2020.
- PT RHSD vzal na vědomí informace o stručném shrnutí evaluací: výsledky fondů EU v PO 2024-2020. Na příští jednání PT RHSD bude přizván zástupce z odboru regionální politiky, aby pohovořil o ohrožených regionech.
- informace o současném programovém období 2021-2027.
- PT RHSD vzal na vědomí informace o přípravě programového období 2028+. Podklad bude projednán i na nadcházejícím říjnovém zasedání pléna RHSD a bude do něj doplněna informace o zapojení sociálních partnerů.
- PT RHSD vzal na vědomí informace o implementaci stavebního zákona.
- Na příští jednání bude přizván zástupce odboru bydlení, aby pohovořil o dostupném a sociálním bydlení.

